

Eliminacje Okręgowe
I Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

I Olimpiada Historyczna Gimnazjalistów

Eliminacje Okręgowe – etap pisemny

Instrukcja dla ucznia

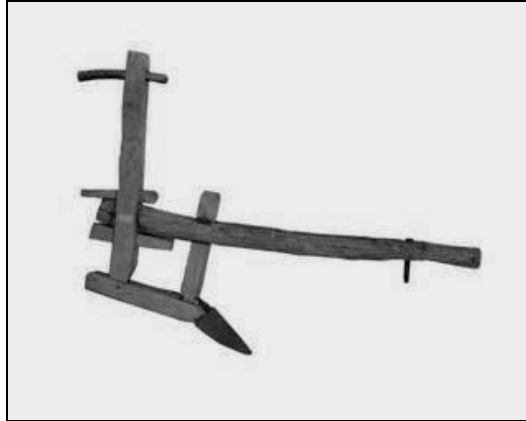
1. Sprawdź, czy test zawiera 28 stron. Ewentualny brak stron, zadań lub inne usterki zgłoś Komisji.
2. Test, do którego przystępujesz, zawiera **45 zadań**. Maksymalnie możesz uzyskać **100 punktów**.
3. Czytaj uważnie treści zadań i wszystkie polecenia.
4. Pisz czytelnie i używaj tylko długopisu lub pióra z czarnym lub niebieskim tuszem/atramentem. Nie stosuj korektora.
5. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu lub dobieraniu odpowiedzi, jeśli się pomylisz, przekreśl błędną odpowiedź, napisz przy niej: „błąd” i napisz, podkreśl, wskaż lub dobierz prawidłową odpowiedź.
6. Podczas trwania konkursu nie możesz korzystać z pomocy naukowych (z wyjątkiem lupy/szkła powiększającego), urządzeń telekomunikacyjnych oraz z podpowiedzi koleżanek i kolegów – narażasz ich i siebie na dyskwalifikację. Nie wolno Ci również zwracać się z jakimikolwiek wątpliwościami dotyczącymi treści zadań, do członków Komisji.
7. Do eliminacji ustnych etapu II kwalifikowane jest 20% uczestników etapu pisemnego, którzy z testu pisemnego uzyskali najwyższe wyniki (jednak nie więcej niż 50 osób). W przypadku, gdy minimalną liczbę punktów uprawniających do zakwalifikowania do części ustnej eliminacji okręgowych uzyska więcej osób niż jedna, zostaną zakwalifikowane wszystkie osoby z tym wynikiem.
8. Na udzielenie odpowiedzi w teście masz **90 minut**.

Życzymy Ci powodzenia!

Eliminacje Okręgowe
I Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Zadanie 1. (0–1)

Źródło. Fotografia źródła z epoki.

Źródło: [http://hist0ria\[...\].bloog.pl](http://hist0ria[...].bloog.pl) [dostęp: 14.11.2016]

Rozstrzygnij, czy fotografia przedstawia narzędzie z okresu koczowniczego czy osiadłego trybu życia człowieka. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści źródła i własnej wiedzy.

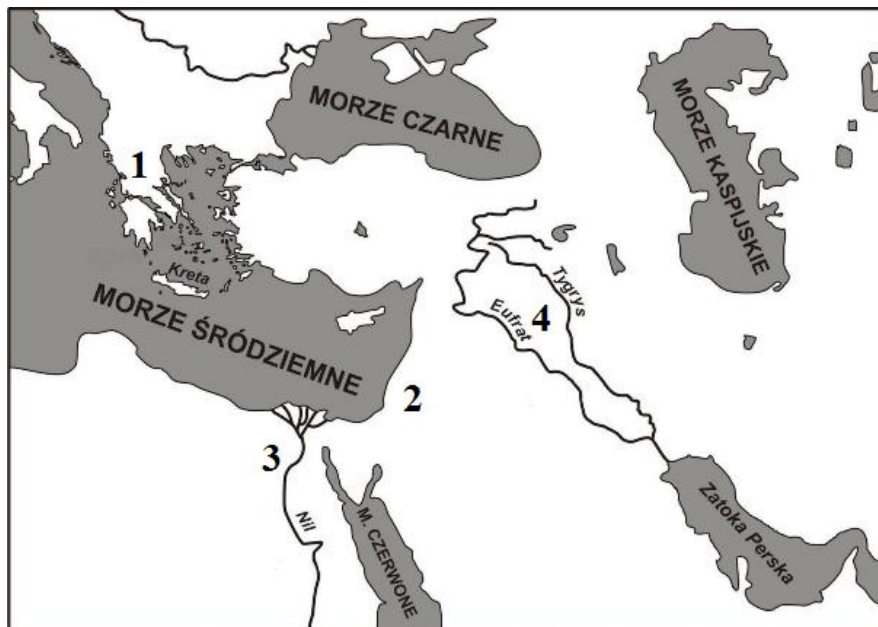
Stanowisko

Uzasadnienie

.....
.....

Zadanie 2. (0–4)

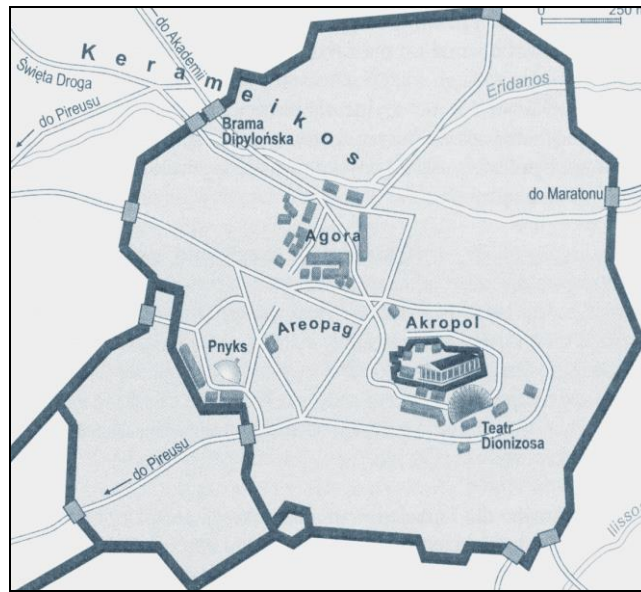
Źródło 1. Mapa konturowa.

Źródło: <http://bnd.ibe.edu.pl> [dostęp: 14.11.2016] Projekt „Badanie jakości i efektywności edukacji oraz instytucjonalizacja zaplecza badawczego” współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

**Eliminacje Okręgowe
I Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów**

Źródło 2. Plan miasta.

Źródło: M. Węcowski, P. Węcowski, J. Czuby, *Historia*,
Warszawa 2007, s. 48.

Wypisz z planu miasta (źródło 2.) trzy miejsca, które były związane z ustrojem opisanym w źródle 1. Wybór uzasadnij, odwołując się do własnej wiedzy.

Miejsce

Uzasadnienie

Miejsce

Uzasadnienie

Miejsce

Uzasadnienie

Zadanie 4. (0–4)

Źródło. Fragment opracowania historycznego.

Wywodzi się z pieśni ofiarnej, a sam wyraz należy rozumieć nie jako pieśń kozłów [...], lecz jako pieśń nad kozłem. Ofierze składanej [bogowi] w postaci kozła towarzyszył popis śpiewaka i chóru. A obrzęd stał się teatrem chyba dopiero wtedy, gdy pojawili się zawodowi aktorzy, drugi obok widzów ważny element teatru.

Źródło: W. Lengauer, *Teatr starożytnych Greków: poeta, obrzęd, widowisko*, [w:] *Wielki Teatr Świata. Wykłady otwarte na scenie przy Wierzbowej*, Warszawa 2003, s. 16.

4.1. Podaj nazwę święta obchodzonego w starożytnej Grecji, którego częścią był obrzęd scharakteryzowany w źródle. Wyjaśnij pochodzenie tej nazwy.

Nazwa

Eliminacje Okręgowe
I Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Pochodzenie nazwy

.....

.....

4.2. Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe, czy – fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

Ofiara, o której mowa w źródle była składana Zeusowi.	P	F
Święto, którego dotyczą informacje w źródle obchodzone w Atenach.	P	F

4.3. Uzasadnij, że święto, do którego obchodów nawiązuje źródło, integrowało starożytnych Greków.

.....

.....

.....

Zadanie 5. (0–1)

Źródło. Fragment opracowania historycznego.

Cóż z tego, że są prawa wyryte na dwunastu tablicach [...] skoro niemal w obliczu tychże praw popełnia się przestępstwa, skoro wykracza się przeciw ustawom. Niewinność nie szuka już ochrony tam, gdzie według zwyczaju znajdować powinna oparcie. Rozpala się do szaleństwa zjadłość wzajemnych waśni, [...] wzburzone forum rozbrzmiewa krzykami nienawiści. [...] I któż zaprawdę przed tym wszystkim obroni? [...]

Źródło: Teksty źródłowe do nauki historii w szkole, nr 3, Warszawa 1961, s. 43–44.

Rozstrzygnij, czy osiągnięcie cywilizacji antyku do którego odwołuje się źródło, ma wpływ na cywilizację współczesną. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści źródła i własnej wiedzy.

Stanowisko

Uzasadnienie

.....

.....

Zadanie 6. (0–3)

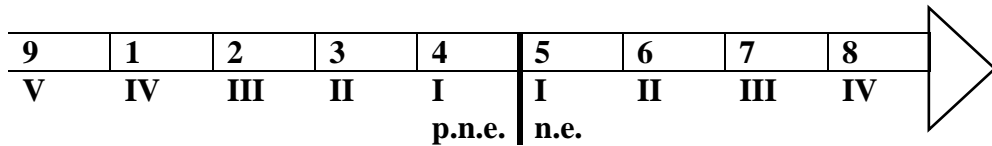
Źródło 1. Fragment opracowania historycznego.

Ażeby jednak zachować pozory, [...] zjednoczyli w swoim ręku, z zachowaniem dotychczasowych nazw, wszystkie urzędy, które za czasów władztwa ludu decydujące miały znaczenie, z wyjątkiem wszakże dyktatury [...]. Tytuł imperatora przybierają nie tylko ci, którzy odnieśli jakieś zwycięstwo, lecz również inni, dla oznaczenia ich nieograniczonej władzy, zamiast tytułu króla lub dyktatora. [...]. Władza trybuna ludowego, która obowiązywała w czasie ludowładztwa, daje im uprawnienia sprzeciwiania się każdej uchwale senatu, [...] i zapewnia nietykalność.

Źródło: S. Sprawski, G. Chomicki, Starożytność. Teksty źródłowe, komentarze i zagadnienia do historii w szkole średniej, Kraków 1999, s. 265–266.

Eliminacje Okręgowe
I Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Źródło 2. Taśma chronologiczna

6.1. Dokończ zdania – uzupełnij lukę.

Ustrój starożytnego państwa rzymskiego opisany w źródle 1. został zapoczątkowany w okresie oznaczonym na taśmie chronologicznej numerem

6.2. Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe, czy – fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

Funkcjonowanie urzędu trybuna ludowego, o którym mowa w źródle 1. jest dowodem wpływu kultury greckiej na kulturę starożytnego państwa rzymskiego.	P	F
Pozory, o których mowa w źródle 1., zostały zachowane po wprowadzeniu w Rzymie systemu rządów nazywanego dominatem.	P	F

Zadanie 7. (0–2)

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego.

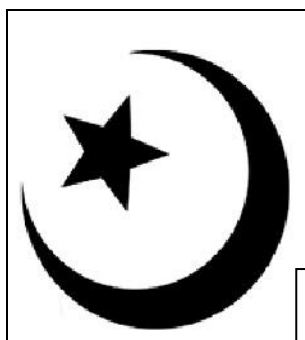
Rozgromili armię bizantyjską [...] zagarnęli Syrię i Egipt, zdobywając Jerozolimę. [...] Niemal jednocześnie [...] dokonali podboju Persji, docierając aż do Indii. Z drugiej strony [...] przypuścili atak na Zachód [...] Zagarnęli posiadłości bizantyjskie w Afryce Północnej, a także Sycylię i Sycylię. [...] Poprzez Gibraltar wtargnęli do Hiszpanii [...]. Atak na Galię już się nie powiódł, tu, bowiem, [...] napotkali opór królestwa Franków. (732 r.).

Na podstawie: T. Jurek, *Dzieje średniowiecza. 1*, Warszawa 1999, s. 25.

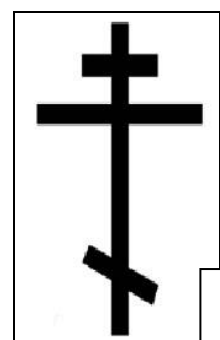
Źródło 2. Symbole religijne.

A

B

C

Na podstawie: <http://www.dziennikzachodni.pl> [dostęp: 14.11.2016]

7.1. Dokończ zdanie – uzupełnij lukę.

W tekście opisano podboje dokonane przez

Eliminacje Okręgowe
I Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

7.2. Dokończ zdanie – uzupełnij luki.

Symbol religijny charakterystyczny dla religii wyznawanej przez zdobywców terenów wymienionych w źródle 1. został oznaczony w źródle 2. Literą

Zadanie 8. (0–2)

Źródło. Fragment opracowania historycznego.

Pepin odwdzieczył się papieżowi [...]. Podjął wyprawę do Italii i pobił Longobardów. Zdobytych terenów nie zatrzymał dla siebie, lecz ofiarował je wspaniałomyślnie papieżowi. [...] Oznaczało to ukształtowanie się odrębnego państwa pod władzą papieską.

Źródło: T. Jurek, *Średniowiecze I*, Warszawa 1999, s. 39.

8.1. Dokończ zdanie – odpowiedź wybierz spośród podanych.

Państwo, o którego ukształtowaniu się jest mowa w tekście powstało w

1. I połowie VII wieku.
2. II połowie VII wieku.
3. I połowie VIII wieku.
4. II połowie VIII wieku.

8.2. Dokończ zdanie – odpowiedź wybierz spośród podanych.

Terytorium *odrębnego państwa*, o którym mowa w tekście położone było

1. w północnej-wschodniej części Italii.
2. w środkowo-zachodniej części Italii.
3. we wschodnio-południowej części Italii.
4. w południowo-zachodniej części Italii.

Zadanie 9. (0–3)

Źródło. Tabela z danymi.

Umiejętności humanistyczne	Umiejętności matematyczne i przyrodnicze
gramatyka retoryka dialektyka	arytmetyka geometria astronomia muzyka

9.1. Podaj łacińskie nazwy grup sztuk wyzwolonych zaprezentowanych w powyższym zestawieniu:

- Umiejętności humanistycznych
- Umiejętności matematycznych i przyrodniczych

9.2. Dokończ zdanie – odpowiedź wybierz spośród podanych.

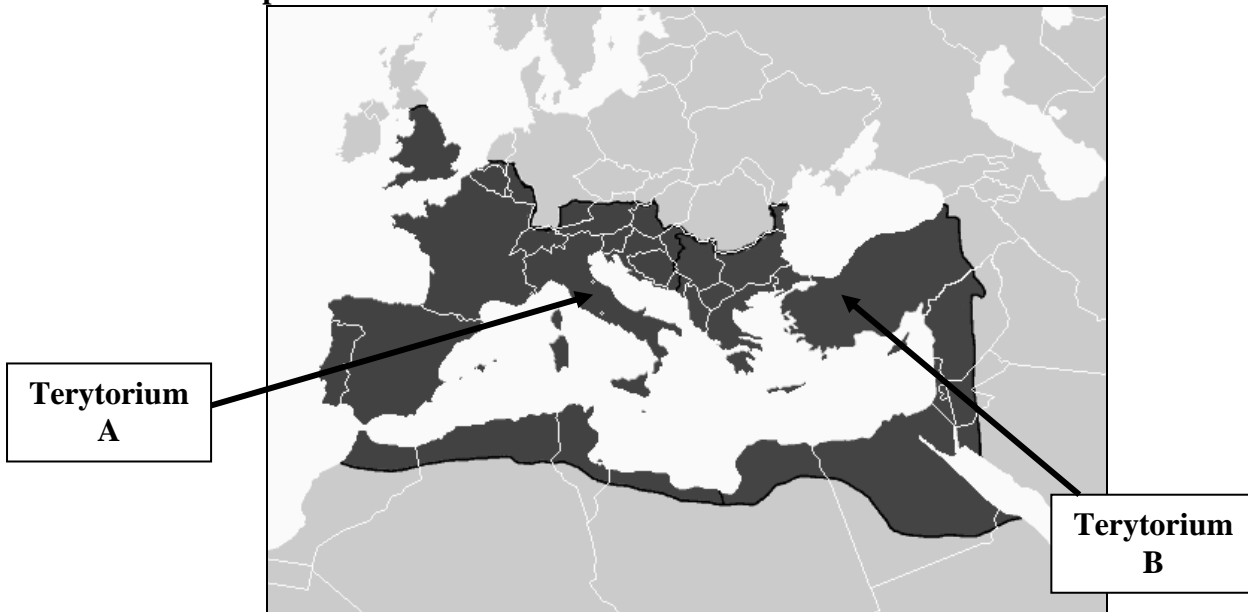
Sztuki wyzwolone zaprezentowane w źródle zostały w epoce średniowiecza wprowadzone do programów szkół przez

1. Karola Wielkiego.
2. Ottona III.
3. papieża.
4. Arabów.

Eliminacje Okręgowe
I Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Zadanie 10. (0–2)

Źródło 1. Mapa konturowa.

Źródło: By Geuiwogbil at the English language Wikipedia, CC BY-SA 3.0, [w:] <https://commons.wikimedia.org> [dostęp: 15.11.2016]

Źródło 2. Fragment opracowania historycznego.

Artyści działający na zamówienie lubowali się w tematach monumentalnych. Ich przedstawienia Boga, świętych czy władców są przeważnie nieruchome i tchną ogromną powagą. [...] Typowe były wielkoformatowe mozaiki ściennie. Charakterystycznym elementem architektury kościołów były kopuły.

Źródło: T. Jurek, Dzieje średniowiecza 1, Warszawa 1999, s. 20.

Źródło 3. Taśma chronologiczna.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV

10.1. Rozstrzygnij, czy sztuka opisana w źródle 2. jest charakterystyczna dla terytorium oznaczonego literą A czy dla terytorium oznaczonego literą B. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

10.2. Dokończ zdanie – uzupełnij lukę.

Terytorium, dla którego charakterystyczna jest sztuka opisana w źródle 2. jako organizm państwowy upadło w okresie oznaczonym na taśmie chronologicznej numerem

Eliminacje Okręgowe
I Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Zadanie 11. (0–3)

Źródło. Fragment opracowania historycznego.

Odnowa papieżstwa i jego dążenia do władzy uniwersalnej ożywiały stary spór [...] o prymat w chrześcijaństwie. Zachód i Wschód patrzyły na siebie coraz bardziej podejrzliwie. Próby zbliżenia [...] zostały szybko zarzucone. Raz po raz wybuchały spory bardziej gwałtowne, a obie strony wzajemnie rzucały na siebie klątwę.

Źródło: T. Jurek, *Średniowiecze I*, Warszawa 1999, s. 151.

11.1. Dokończ zdanie – odpowiedź wybierz spośród podanych i uzasadnij odpowiedź, odwołując się do treści źródła oraz własnej wiedzy.

Informacje zawarte w tekstach nawiązują do

1. utworzenia Państwa Kościelnego.
2. rozłamu w Kościele w XI w.
3. sporu o inwestyturę.
4. rozłamu w Kościele w XVI w..

Uzasadnienie

.....

.....

11.2. Dokończ zdanie – uzupełnij lukę, wpisując wiek i nazwę terytorium.

Religia, o której mowa w pierwszym zdaniu źródła powstała w wieku
na terytorium

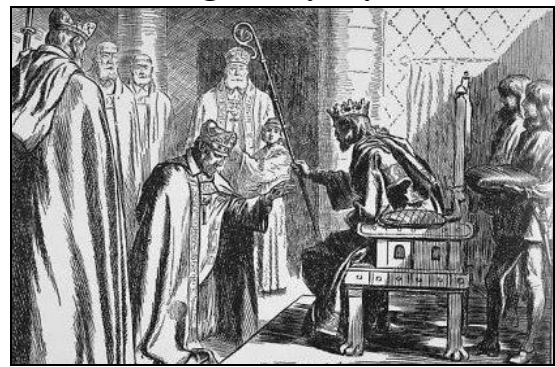
Zadanie 12. (0–3)

Źródło 1. Fotografia pocztówki.

Źródło: <http://www.bikop.eu> [dostęp: 15.11.2016]

Źródło 2. Fotografia ryciny.

Źródło: <http://www.allposters.com> [dostęp: 10.08.2016]

12.1. Rozstrzygnij, czy nadanie inwestytury zostało przedstawione w źródle 1. czy w źródle 2. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści wybranego źródła oraz własnej wiedzy.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

.....

.....

12.2. Podaj rodzaje inwestytury występujące w systemie lennym okresu średniowiecza.

.....

Zadanie 13. (0–2)

Źródło. Mapa.

Źródło: <http://wlpzpolke.pl> [dostęp: 16.11.2016]

13.1. Dokończ zdanie – wybierz spośród podanych.

Mapa przedstawia terytorium Polski za panowania w państwie piastowskim

1. Mieszka I.
2. Bolesława Chrobrego.
3. Mieszka II.
4. Kazimierza Odnowiciela.

13.2. Rozstrzygnij, czy terytorium Polski przedstawione w źródle jest przed zjazdu gnieźnieńskiego w 1000 roku czy po tym zjeździe. Odpowiedź uzasadnij, podając jeden argument wynikający z treści mapy.

Rozstrzygnięcie

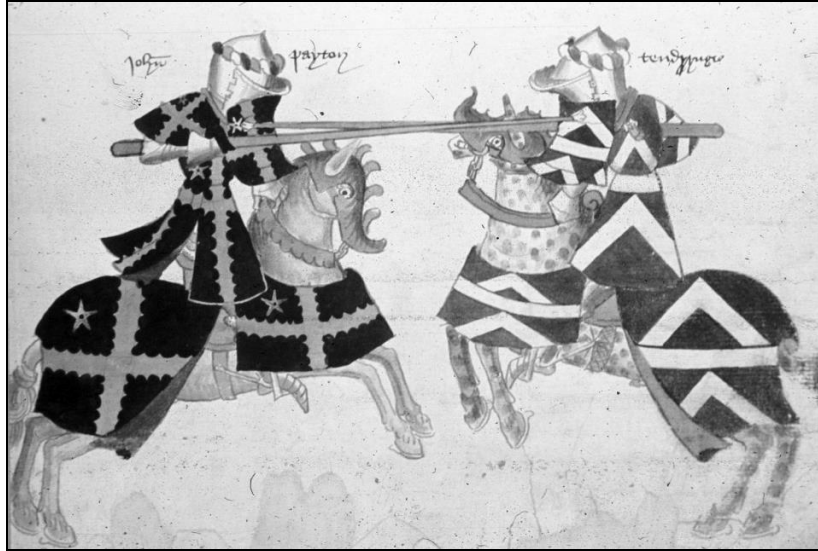
Uzasadnienie

.....
.....

Eliminacje Okręgowe
I Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Zadanie 14. (0–2)

Źródło. Fotografia źródła.

Źródło: <http://blogiceo.nq.pl> [dostęp: 15.11.2016]

14.1. Uzasadnij, odwołując się do treści źródła oraz wiedzy własnej, że źródło nawiązuje do kultury rycerskiej.

.....

.....

.....

14.2. Wymień stany społeczne wykształcone w Europie Zachodniej, w okresie pełnego średniowiecza, do których nie nawiązuje źródło.

.....

Zadanie 15. (0–2)

Źródło. Źródło z epoki [fragment].

Tymczasem królowie i książęta sąsiadujący z Polską, każdy ze swej strony ją deptał, każdy z nich miasta i grody do swego władztwa przyłączał lub zdobyte zrównywał z ziemią. I choć taką krzywdę i klęskę cierpiała Polska od obcych, to jednak w sposób jeszcze bardziej bezsensowny i odrażający została udęczona przez własnych mieszkańców. Albowiem przeciwko panom niewolnicy, a przeciw szlachetnie urodzonym wyzwoleńcy [...]. Wówczas Czesi zniszczyli Gniezno i Poznań i zabrali ciało św. Wojciecha. [...]

Źródło: Gall Anonim [w:] J. Wyrozumski, *Dzieje Polski piastowskiej. Wielka Historia Polski T. 2*, Kraków 1999, s. 105.

Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe czy – fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

Władcą Polski, który naprawiał <i>krzywdę i klęski Polski</i> opisane w źródle był Kazimierz Odnowiciel.	P	F
Odbudowy Polski po wydarzeniach opisanych w źródle podjął się Mieszko II po powrocie do kraju.	P	F

Eliminacje Okręgowe
I Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

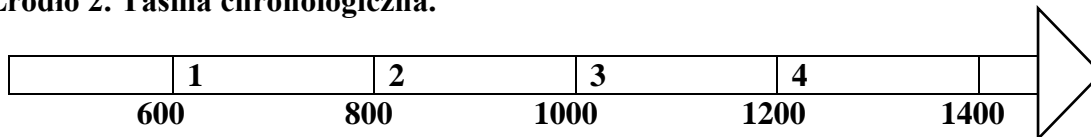
Zadanie 16. (0–2)

Źródło 1. Źródło z epoki [fragment].

Gdy poczuł, że [los] żąda już od niego śmiertelnej powinności, poleca spisać dokumenty [...]. Przekazuje w nich w spadku czterem synom i to, co osiągnięte zasługami przodków, i następstwo w królestwie, wyznaczając stałe granice czterech dzielnic w ten sposób, że w rękę najstarszego miało pozostać i księstwo dzielnicy krakowskiej i władza zwierzchnia.

Źródło: [w:] Mistrz Wincenty Kadłubek, *Kronika polska*, t. 1, Wrocław 2003, s. 155–156.

Źródło 2. Taśma chronologiczna.

16.1. Dokończ zdanie – uzupełnij lukę.

Spisanie dokumentów, o których mowa w źródle miało miejsce w okresie oznaczonym na taśmie chronologicznej numerem

16.2. Podkreśl w źródle 1. fragment zdania, w którym jest mowa o ustanowieniu zasady senioratu i zasady pryncypatu.

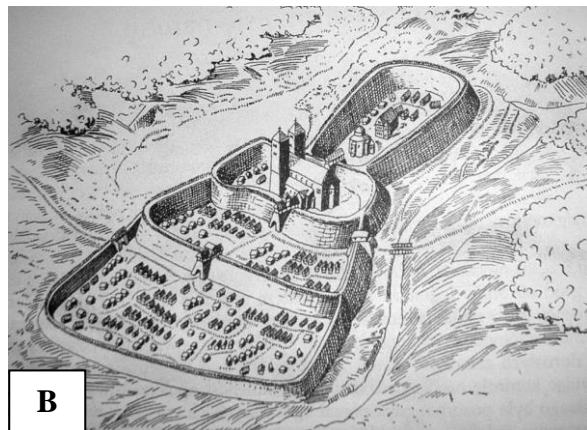
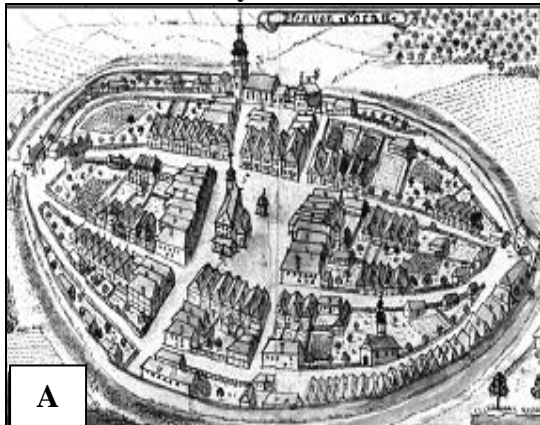
Zadanie 17. (0–4)

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego.

Plac targowy (rynek [...]) stanowił najważniejszy punkt w mieście. Tu skupiał się handel. Tu stały też budynki publiczne, przede wszystkim gmach władz miejskich, w którym zasiadała ława i rada.

Źródło: T. Jurek, *Średniowiecze I*, Warszawa 1999, s. 139.

Źródło 2. Makiety miast.

Źródło: [http://wirtualne\[...\]pl](http://wirtualne[...]pl) [dostęp: 26.11.2016]; [http://www\[...\]bydgoszcz.pl](http://www[...]bydgoszcz.pl) [dostęp: 26.11.2016]

17.1. Dokończ zdanie – uzupełnij lukę.

Makiety miasta w źródle 2., odpowiadającą opisowi miasta w źródle 1. oznaczono literą

Eliminacje Okręgowe
I Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

17.2. Wymień i wyjaśnij trzy funkcje miast w okresie średniowiecza.

- Funkcja
- Wyjaśnienie
-
-
- Funkcja
- Wyjaśnienie
-
-
- Funkcja
- Wyjaśnienie
-
-

Zadanie 18. (0–2)

Źródło. Źródło z epoki [fragment].

Równego Piastom domu głowę w Polszcze widzę
Dobrego Jagiellona przy pięknej Jadwidze,
Co [...] harde mnichy starł na głowę [w] bitwie,
I przejednał na wieki Lacha mężnej Litwie.

Źródło: Zabawy Przyjemne i Pożyteczne (1770–1777), t. 2, Wrocław 2004, s. 291.

18. 1. Rozstrzygnij, odwołując się do wiedzy własnej, czy koronację Jagiellona, o którym mowa w źródle, na króla Polski, poprzedziła unia personalna czy unia realna Polski i Litwy. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści źródła i własnej wiedzy.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

.....
.....

18.2. Podaj wydarzenie, do którego nawiązuje autor wiersza w dwóch ostatnich wersach.

.....

Eliminacje Okręgowe
I Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

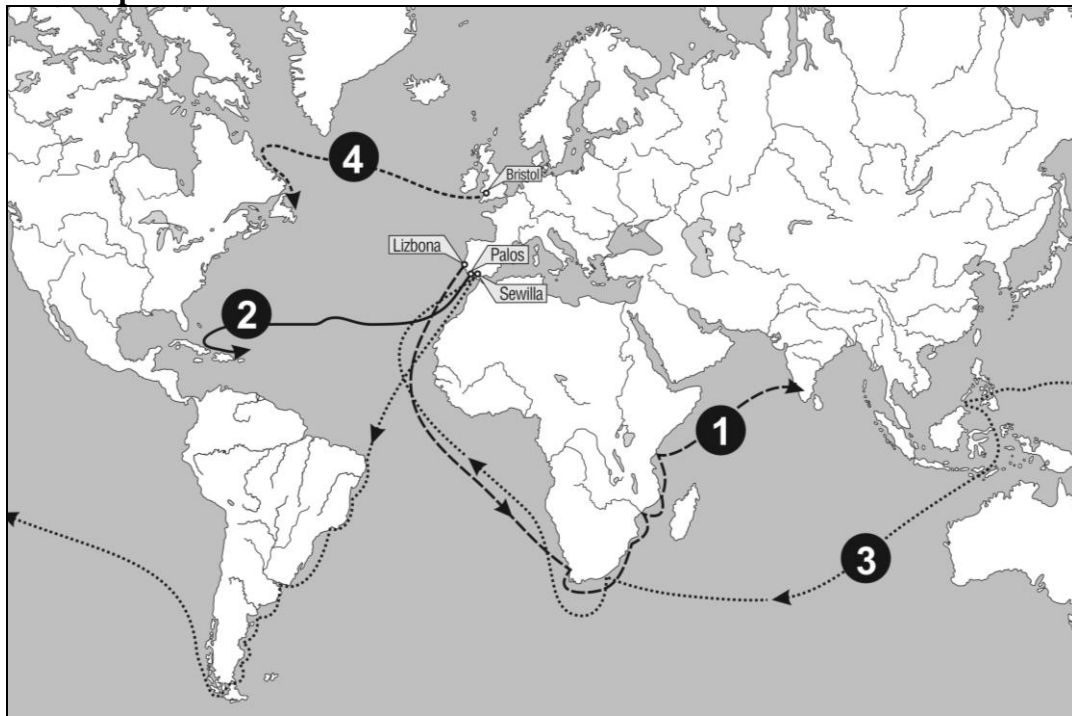
Zadanie 19. (0–4)

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego.

Panie! [...] piszę do Ciebie ten list, z którego dowiesz się, jak przez 33 dni płynąłem z Wysp Kanaryjskich [...] na okrętach oddanych mi przez najjaśniejszego króla i królową [...] Napotkałem wiele wysp zamieszkałych przez niezliczone ludy i objąłem je w posiadanie dla Ich Wysokości [...] nie stawiano mi żadnego oporu. Pierwszej wyspie, którą odkryłem nadałem nazwę San Salvador [...].

Źródło: J. ,T. Jasińscy, *Wybór źródeł do nauki historii starożytnej i średniowiecznej*, Warszawa 1999, s. 119.

Źródło 2. Mapa konturowa.

Na podstawie: *Atlas historyczny. Od starożytności do współczesności*, Warszawa 2008, s. 46–47.

19.1. Dokończ zdania – uzupełnij luki.

Trasa wyprawy autora tekstu w źródle 1. została oznaczona w źródle 2. cyfrą

Do wyspy wspomnianej w źródle 1. autor listu dopłynął w roku

19.2. Uzupełnij tabelę. Z pozostałych cyfr, którymi oznaczone są wyprawy morskie w źródle 2. wypisz dwie i obok właściwej cyfry dopisz podróżnika/odkrywcę, który pokonał tę trasę.

Cyfra, którą oznaczono trasę wyprawy	Odkrywca/podróжник

Eliminacje Okręgowe
I Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Zadanie 20. (0–4)

20.1. Uzupełnij tabelę, wpisując po trzy cechy gospodarki charakterystyczne dla Europy na Zachód od Łaby i na Wschód od Łaby, do których rozwoju przyczyniły się wielkie odkrycia geograficzne.

Charakterystyka gospodarki europejskiej w XVI wieku		
Europa Zachodnia		Europa Wschodnia
	Ł a b a	

20.2. Podaj nazwę zjawiska gospodarczego, które zostało zobrazowane w tabeli.

.....

Zadanie 21. (0–1)

Źródło. Źródło z epoki [fragment]

Tyś ostatnim przymierzem Litwę z Polską spojł,
Że ich żaden przypadek więcej nie rozdziwił,
A kosztownym klejnotem zdobiąc berło świetne,
Przyłączył do państw obu Inflanty szlachetne.

Źródło: [w:] Zabawy Przyjemne i Pożyteczne, t. II, Wrocław 2004, s. 293.

Rozpoznaj władcę, o którym mowa w źródle.

.....

Zadanie 22. (0–1)

Źródło. Źródło z epoki [fragment].

Przeto rzeźczeni lordowie duchowni i świeccy oraz Izba Gmin, [...] zebrali się obecnie jako pełne i wolne przedstawicielstwo tego narodu, [...].

8. Wybór członków parlamentu ma być swobodny.

Źródło: Wiek XVI-XVIII źródełach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 1999, s. 310.

Dokończ zdanie – odpowiedź wybierz spośród podanych.

Informacje zawarte w tekście odnoszą się do

1. monarchii patrymonialnej w Polsce.
2. monarchii absolutnej Ludwika XIV.
3. monarchii parlamentarnej w Anglii XVII wieku.
4. Monarchii oświeconej w Rosji.

Eliminacje Okręgowe
I Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Zadanie 23. (0–1)

Źródło. Fragment opracowania historycznego.

Po odbyciu studiów humanistycznych przeszedł na protestantyzm [...] osiadł w szwajcarskiej Genewie [...]. Zorganizował tam gminę wyznaniową [...]. Głosił, że Bóg z góry przeznaczył pewnych ludzi do zbawienia, innych – na potępienie.

Źródło: J. Choińska-Mika, P. Szlanta, K. Zielińska, *Historia 2.*, Warszawa 2008, s. 48.

Podaj imię i nazwisko twórcy gminy wyznaniowej, o której mowa w źródle.

.....

Zadanie 24. (0–2)

Źródło. Fotografia.

Źródło: <http://www.historiasztuki.com.pl> [dostęp: 17.11.2016]

24.1. Dokończ zdanie – wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Kościół widoczny na fotografii został wybudowany w stylu, którego charakterystycznymi cechami są

1. linia pozioma, małe otwory okienne.
2. światłocienie, linia falista.
3. łuk ostry, strzelistość.
4. loggie, krużganki.

24.2. Dokończ zdanie – wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Styl architektoniczny, w którym został wybudowany kościół widoczny na fotografii został zapoczątkowany

1. przed hołdem pruskim.
2. po wystąpieniu Marcina Lutra.
3. w epoce napoleońskiej.
4. w epoce oświecenia.

Eliminacje Okręgowe
I Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Zadanie 25. (0–3)

Każdemu konfliktowi przyporządkuj właściwy skutek wojen XVII w. – wybierz go spośród oznaczonych literami A–D. W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą literę.

Wojny ze Szwecją	A	B	C	D
Wojny z Rosją	A	B	C	D
Wojny z Turcją	A	B	C	D

- A. Ukształtowanie się Familii Czartoryskich.
- B. Uniezależnienie się Prus Książęcych.
- C. Haniebny pokój w Buczaczu.
- D. Utrata wschodniej Ukrainy.

Zadanie 26. (0–2)

26.1. Dokończ zdanie – uzupełnij lukę.

Komisja Edukacji Narodowej powstała za panowania na tronie Rzeczypospolitej

.....

26.2. Dokończ poniższe zdanie – wybierz odpowiedź spośród podanych.

Głównym celem Komisji Edukacji Narodowej było

- 1. założenie Szkoły Rycerskiej.
- 2. zreformowanie sieci szkół jezuickich.
- 3. wykształcenie nowoczesnego społeczeństwa Rzeczypospolitej.
- 4. kształcenie młodzieży w tradycyjnym duchu demokracji szlacheckiej.

Zadanie 27. (0–2)

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego.

W programach szkolnych położono nacisk na umiejętności praktyczne [...]. Szkoły prowadzone przez Kościół katolicki i [...] zostały oddane pod zarząd państwowy. W roku 1763 wprowadzono powszechny obowiązek szkolny. [...] budowano nowe drogi i kanały [...]. Jednocześnie rozbudowani biurokrację [...] powołując nowe struktury administracyjne – ministerstwa.

Źródło: J. Choińska-Mika, P. Szlanta, K. Zielińska, *Historia. Część 2.*, Warszawa 2008, s. 191–192.

Uzupełnij lukę i wybierz właściwą odpowiedź. Wybór odpowiedzi uzasadnij.

Źródło odnosi się do reform, które zostały przeprowadzone w XVIII wieku w państwie przez

- 1. Józefa II Habsburga.
- 2. Stanisława Augusta Poniatowskiego.
- 3. Fryderyka II Wielkiego.
- 4. Piotra I Wielkiego.

Uzasadnienie

.....

.....

Eliminacje Okręgowe
I Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Zadanie 28. (0–2)

Źródło. Utwór [fragment].

Przedtem bez żadnych intryg, bez najmniejszej zdrady
Jeden poseł mógł wstrzymać sejmowe obrady,
Jeden ojczyzny całej trzymał w ręku wagę,
Powiedział: „nie pozwalam”, i uciekł na Pragę
Cóż mu kto zrobił: jeszcze, że taki przedni wniosek
Miał promocje i dostał czasem kilka wiosek.

Źródło: J.U. Niemcewicz, *Powrót posła*, Wrocław 1961, s. 46.

28.1. Podaj zasadę, stosowaną na sejmie walnym Rzeczypospolitej Obojga Narodów, do której nawiązuje treść utworu.

.....

28.2. Dokończ zdanie – odpowiedź wybierz spośród podanych.

Sytuacja opisana w wierszu jest charakterystyczna dla

1. monarchii patrymonialnej.
2. absolutyzmu oświeconego.
3. oligarchii magnackiej.
4. monarchii stanowej.

Zadanie 29. (0–1)

Źródło. Rysunek satyryczny.

Źródło: [w:] *Mówią wieki*, 2009, nr 7 s. 42.

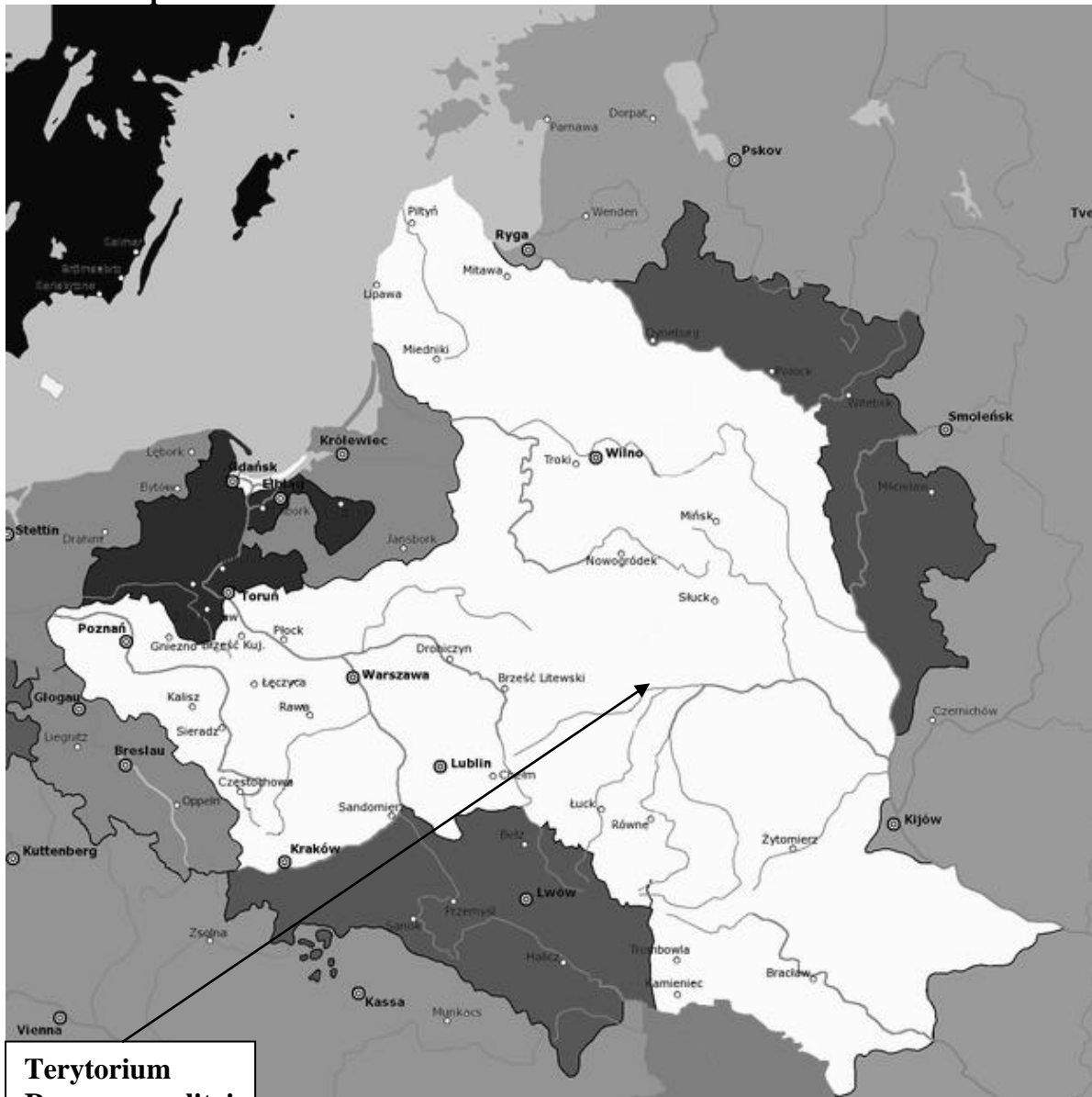
Rozstrzygnij, czy ilustracja nawiązuje do przyczyn wybuchu rewolucji francuskiej czy do wojny o niepodległość USA. Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie spośród 1–3.

A.	Rewolucji we Francji,	ponieważ	1.	ilustruje przyczynę rewolucji francuskiej, czyli pozycję stanu trzeciego w stosunku do dwóch pozostałych stanów.
B.	Wojny o niepodległość USA,		2.	nawiązuje do wojny między katolikami a hugenotami, które przyczyniły się do wybuchu rewolucji we Francji.
			3.	obrazuje ucisk kolonistów angielskich przez stany uprzywilejowane w Anglii, co stało się przyczyną wojny o niepodległość USA.

Eliminacje Okręgowe
I Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Zadanie 30. (0–2)

Źródło. Mapa.

Źródło: <https://pl.wikipedia.org> [dostęp: 27.11.2016]

Dokończ zdanie – uzupełnij luki.

Terytorium Rzeczypospolitej zaznaczone na mapie to terytorium po rozbiore,
który przeprowadzony został w roku

Eliminacje Okręgowe I Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Zadanie 31. (0–3)

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego.

W kilka godzin po wysłaniu mojego ostatniego raportu, [...] o świcie, wybuchła w Warszawie z całą siłą rewolucja. Zaczęło się od zaczepki między pikietą rosyjską a oddziałem konnej gwardii [...]. Generał Igelström zaginął [...]. Dewastowano wszystko, co symbolizowało Rosję. [...] Lud [...] jest zajęty organizowaniem władzy. [...] Zwróciłem się do Króla z możliwością otrzymania paszportów, bym mógł stąd wyjechać, lecz ich nie dostałem. [...] Mówi się, że ma tutaj nadsyłać Kościuszko.

Źródło: S. Grodziski, *Polska w czasach przelomu (1764–1815). Wielka Historia Polski*, t. 6, Kraków 2004, s. 163.

Źródło 2. Mapa.

Na podstawie: S. Grodziski, *Polska w czasach przelomu (1764–1815). Wielka Historia Polski*, t. 6., Kraków 2004 s. 143.

Eliminacje Okręgowe
I Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

31.1. Uzasadnij, odwołując się do treści źródeł, że mapa nie odnosi się działań prowadzonych w powstaniu, do którego nawiązuje źródło 1.

.....

.....

.....

31.2. Wymień bezpośrednie skutki konfliktów zbrojnych dla losów Rzeczypospolitej, do których nawiązują źródła.

Źródło 1.

Źródło 2.

Zadanie 32. (0–3)

Źródło. Fragment opracowania historycznego.

Zajmowało obszar 127 tys. km² [...] Praca na roli była podstawą utrzymywania zdecydowanej większości społeczeństwa. [...] Rząd powołał więc Towarzystwo Kredytowe Ziemskie, które miało udzielać właścicielom dóbr pożyczek (kredytów) na dogodnych warunkach. Dzięki takiej formie pomocy ziemianie mogli [...] przystąpić do unowocześnienia gospodarki – przede wszystkim przestawić się na bardziej opłacalne uprawy, jak ziemniaki, buraki cukrowe, len czy konopie [...] W przemysł hutniczy i metalurgiczny w Zagłębiu Staropolskim (okolice Kielc), a następnie w Zagłębiu Dąbrowskim inwestował skarb państwa; we włókiennictwo (w okolicach Zgierza, Sieradza, Kalisza) – prywatni przedsiębiorcy.

Źródło: A. Dybkowska, J. Żaryn, M. Żaryn, *Polskie dzieje. Od czasów najdawniejszych do współczesności*, Warszawa 1998, s. 172–173.

32.1. Podaj nazwę terytorium ziem polskich, którego dotyczą informacje podane w tekście.

32.2. Dokończ zdanie – uzupełnij luki.

Terytorium ziem polskich, którego dotyczy źródło powstało w roku

z części ziem

Zadanie 33. (0–2)

Źródło. Wiersz [fragment]

Przez długi czas siedział, dumał, drzymał,
Sześć niedziel dyktaturę w słabym ręku trzymał
I z Lubeckim będąc w zмовie,
Oczekiwał co car powie.

Źródło:[w:] *Teksty źródłowe do nauki historii w szkole*, nr 30, Warszawa 1958, s. 7.

33.1. Podaj nazwę powstania narodowego, do którego nawiązuje tekst. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści wiersza oraz własnej wiedzy.

Nazwa

Uzasadnienie

.....

Eliminacje Okręgowe
I Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

33.2. Podaj datę wybuchu powstania, do którego odnosi się zacytowany fragment wiersza.

.....

Zadanie 34. (0–2)

Źródło. Wiersz [fragment].

Warszawa jedna twojej mocy się urąga,
Podnosi na cię rękę i koronę ściga,
Koronę Kazimierzów, Chrobrych z twojej głowy,
Boś ją ukradł i skrwawił, synu Wasilowy!

Źródło: <https://wolnelektury.pl> [dostęp: 26.11.2016]

34.1. Dokończ zdanie – odpowiedź wybierz spośród podanych.

Władca, do którego autor zwraca się w zacytowanym fragmencie wiersza to

1. Aleksander II.
2. Aleksander I.
3. Mikołaj I.
4. Mikołaj II.

34.2. Dokończ zdanie – uzupełnij lukę, wpisując nazwę powstania narodowego.

Wydarzenie, do którego nawiązuje tekst miało miejsce w czasie powstania

.....

Zadanie 35. (0–3)

Źródło. Tekst.

Drogą do odzyskania niepodległości jest ogólnoeuropejski konflikt państw konstytucyjnych z absolutnymi, przyszła Polska ma być monarchią konstytucyjną; uwłaszczenie chłopów za odszkodowaniem dla byłych właścicieli.

Na podstawie: J. Choińska-Mika, P. Szlanta, K. Zielińska, *Historia 2*.
Warszawa 2008, s. 325.

35.1. Dokończ poniższe zdanie – odpowiedź wybierz spośród podanych.

W źródle zostały opisane koncepcje polityczno-społeczne

1. Hotelu Lambert.
2. Towarzystwa Demokratycznego Polskiego.
3. Gromad Ludu Polskiego.
4. Młodej Polski.

35.2. Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

Obóz polityczny, którego koncepcje polityczno-społeczne zacytowano w źródle był częścią Wielkiej Emigracji.	P	F
Wielka Emigracja to emigracja zarobkowa Polaków, która była skutkiem powstania styczniowego.	P	F

Eliminacje Okręgowe
I Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Zadanie 36. (0–2)

Źródło. Tekst źródłowy [fragment].

Dekret uwłaszczeniowy Rządu Narodowego [fragment]

Art.1. Wszelka posiadłość ziemska, jaką każdy gospodarz dotąd tytułem pańszczyzny, czynszu, lub innym tytułem posiadał wraz z należnymi do niej ogrodami, zabudowaniami mieszkalnymi i gospodarskimi tudzież przywilejami i prawami do niej przywiązanymi, od daty niniejszego dekretu staje się wyłączną i dziedziczną dotychczasowego posiadacza własnością bez żadnych jakichkolwiek obowiązków, danin, pańszczyzny, lub czynszu, z warunkiem jedynie spłacania przypadających z niej podatków i odbywania należnej służby krajowej.

Źródło: Zeszyty źródłowe do nauki historii w szkole, nr 34, Warszawa 1958, s. 8, 37.

Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

Zacytowany dekret został ogłoszony przez zaborcę w czasie trwania powstania listopadowego.	P	F
Zacytowany dekret został ogłoszony w czasie powstania styczniowego.	P	F

Zadanie 37. (0–3)

Źródło. Fragment artykułu.

Celem założonego [...] Związku jest: wzmocnienie i skupienie Niemczyzny na kresach wschodnich Rzeszy, osiedlonych polską ludnością, przez podniesienie i utrwalenie poczucia niemieckonarodowego, jak również przez wzmożenie i gospodarcze wzmocnienie niemieckiej ludności.

Źródło: Wiek XIX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 1998, s. 429.

37.1. Podaj nazwę Związku, którego cel opisano w źródle.

.....

37.2. Dokończ zdanie – uzupełnij lukę, podając nazwę powstania narodowego i datę jego wybuchu.

Działania zaborcy, o których mowa w źródle zostały wprowadzone w życie po klęsce powstania, które wybuchło

Zadanie 38. (0–2)

Źródło. Tekst źródłowy [fragment].

Zapadł niesłychany wyrok! Nie podniesiono na żadnego ze szkolnych katów ręki [...] a jednak rodziców tych małych dzieci skatowanych przez pruską szkołę sądy pruskie ukarały długim więzieniem za to, że pod wpływem rozpacz i litości wypowiedzieli zbyt głośno słowa przeciw takiej szkole i takim nauczycielom [...] Czy chodziło również o to, by bohaterskie dzieci pomarły z głodu? W społeczeństwie Hakaty – doprawdy – to możliwe [...].

Źródło: [w:] Wiek XIX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami dla nauczycieli historii, studentów i uczniów, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1997, s. 430.

Eliminacje Okręgowe
I Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

38.1. Podaj czyn *bohaterskich dzieci*, który stał się przyczyną wyroku, do którego nawiązuje tekst.

.....

38.2. Podaj nazwę polityki stosowanej przez zaborcę Polski, w ramach której, prowadzone były działania, do których nawiązuje źródło.

.....

Zadanie 39. (0–1)
Źródło. Fotografia.

Źródło: <http://www.wykop.pl> [dostęp: 27.11.2016]

Dokończ poniższe zdanie – wybierz odpowiedź spośród podanych.

Wóz ukazany na fotografii wiąże się z walką Polaków przeciw polityce prowadzonej przez

1. zaborcę austriackiego.
2. zaborcę pruskiego.
3. zaborcę rosyjskiego.
4. wszystkich trzech zaborców.

Zadanie 40. (0–1)
Wyjaśnij, czym była praca organiczna.

.....
.....
.....

Eliminacje Okręgowe
I Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Zadanie 41. (0–1)

Źródło. Fragment opracowania historycznego.

Zniszczono dziesiątki miast i tysiące osiedli, na Południu setki tysięcy [...] [byłych niewolników] obdarzonych nagle wolnością, ale nie posiadających żadnej własności, znalazło się w nędzy, niewiele gorszej niż setki tysięcy żołnierzy zwolnionych z wojska i również na próżno szukających pracy. Dług państwowy zresztą wzrósł do trzech i pół miliarda dolarów, a jego brzemień, podobnie jak i ciężary wojny, najbardziej odczuli drobni farmerzy, drobnomieszczaństwo i robotnicy. Tylko parę tysięcy spekulantów porobiło majątki na dostawach broni, amunicji i żywności [...].

Źródło: M. Żywczyński, *Historia powszechna 1789-1870*,
Warszawa 1995, s. 470.

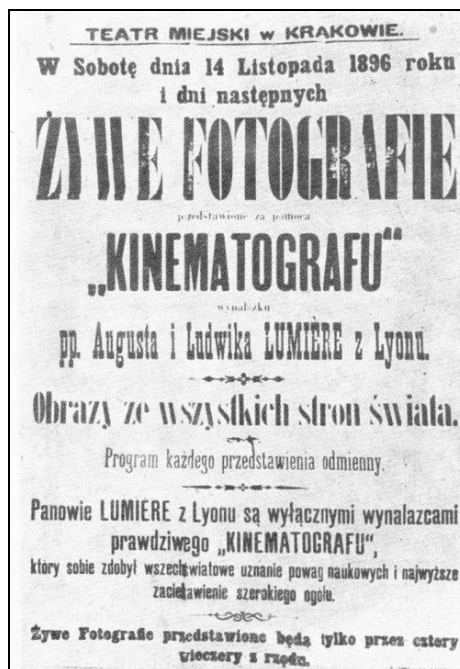
Dokończ poniższe zdanie – wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Tekst opisuje konsekwencje

1. wojny secesyjnej.
2. rewolucji francuskiej.
3. rewolucji październikowej.
4. wojny o niepodległość USA.

Zadanie 42. (0–1)

Źródło. Plakat.

Źródło: S. Kieniewicz, *Historia Polski 1795-1918*, s. 493.

Dokończ poniższe zdanie – wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Materiał przedstawiony w źródle można wykorzystać do przygotowania prezentacji na temat

1. warunków życia społeczeństwa polskiego w I połowie XIX wieku.
2. najważniejszych wynalazków i odkryć naukowych z II połowy XIX wieku.
3. narodzin kultury masowej na ziemiach polskich na przełomie XIX i XX wieku.
4. skutków procesu demokratyzacji życia politycznego w Europie końca XIX wieku.

Eliminacje Okręgowe
I Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Zadanie 43. (0–3)

Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

Narodowa Demokracja to obóz polityczny o charakterze socjalistycznym. Jej głównym działaczem był Józef Piłsudski.	P	F
Polska Partia Socjalistyczna to partia o programie nacjonalistycznym. Jej głównym działaczem był Roman Dmowski.	P	F
Socjaldemokracja Królestwa Polskiego i Litwy to partia, która skupiała się na walce o prawa robotników. Jej działaczką była Róża Luksemburg.	P	F

Zadanie 44. (0–1)

Podkreśl szereg, w którym wydarzenia zostały uporządkowane chronologicznie.

Wygłoszenie Orędzia Wilsona, wybuch I wojny światowej, rewolucja lutowa w Rosji, rewolucja październikowa w Rosji

Wybuch I wojny światowej, wygłoszenie Orędzia Wilsona, rewolucja lutowa w Rosji, rewolucja październikowa w Rosji

Wybuch I wojny światowej, rewolucja lutowa w Rosji, rewolucja październikowa w Rosji, wygłoszenie Orędzia Wilsona

Wybuch I wojny światowej, rewolucja lutowa w Rosji, wygłoszenie Orędzia Wilsona, rewolucja październikowa w Rosji

Zadanie 45. (0–2)

Źródło. Alegoria.

Źródło: K. Błachowska, K. Zielińska, *Historia. Zakres podstawowy i rozszerzony*, Warszawa 2004, s. 89.

Eliminacje Okręgowe
I Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

45.1. Podaj nazwę dokumentu, do którego nawiązuje alegoria.

.....

45.2. Rozstrzygnij, czy alegoria ma przesłanie pozytywne czy negatywne. Odpowiedź uzasadnij, interpretując elementy graficzne alegorii.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

.....

.....

.....

Eliminacje Okręgowe
I Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

BRUDNOPIS